

Fætter Jakob og kusine Katrines besøg på Høgdal 1901

Jeg vil i denne historie fortælle dig om Jakob og Katrines ferie på Høgdal en uge i år 1901. Jakob og Katrines skole i Århus skulle bygges om, så de havde fået en uges længere sommerferie. På Høgdal skulle de bo hos deres farbror Jens og deres tante Maren, som havde to drenge Jens på 12 år og Peter på 9 år.

Jens og Peter stod oppe ved landevejen og ventede på, at deres far skulle komme tilbage fra Silkeborg. I dag havde han nemlig deres fætter Jakob og kusine Katrine med. Ventetiden føltes lang. Endelig kom hestevognen til syne med de tre. "Hurra, hurra og velkommen," råbte Jens og Peter i munden på hinanden og løb hen imod vognen. Jens og Peter kom op på vognen, og sammen kørte de hjem til gården Høgdal.

Da det var blevet aften og familien skulle i seng, blev Katrine og Jakob noget overraskede, da de trådte ind i soveværelset. Der stod to store senge. Én som farbror og tante sov i, og én som Jens og Peter sov i. Hjemme plejede Katrine og Jakob at sove i hver sin seng, men her skulle Katrine dele sengeplads med tanten, og Jakob skulle sove hos de to fætre.

Tante Maren strøg både Jakob og Katrine over håret og trak den tunge dyne op over børnene. "Potten står under sengen, hvis I får brug for det" sagde hun og pegede under sengen. Skal vi ikke børste tænder?" spurgte Jakob. "Min tandbørste ligger i den lille taske." "Nej," sagde tante Maren, "det bruger vi ikke her på Høgdal."

Farbror Jens og tante Maren gik også i seng. Det blev bælgmørkt, da tante Maren pustede lyset ud i den lille petroleumslampe på væggen. Det varede ikke længe før alle sov. Dog ikke Jakob. Han lå og lyttede til lydene i mørket.

Den anden dag på Høgdal

Næste morgen vågnede Jakob ved at en flue satte sig på hans næse. Det tog lidt tid, inden han huskede, hvor han var, nemlig på besøg hos sine fætre Jens og Peter på Høgdal. Fætrene lå stadig og sov tungt ved siden af ham.

Katrine sov endnu ovre i tantes side af den store seng. Men farbror Jens og tante Maren var allerede stået op.

Jakob skubbede hårdt til Katrine: "Vågn op, det er lyst." Katrine rørte på sig og uroen vækkede også Jens og Peter. Med ét hoppede børnene op af de store senge og gik ud i køkkenet. Her var ingen at se, så de gik ud til vandspanden uden for køkkendøren. Her sjaskede de lidt af det kolde vand i hovedet.

"Nå, der er I børn!" lød tante Maren's morgenfriske stemme bag dem. "Nu skal jeg straks komme med morgenmaden". Børnene satte sig i køkkenet og fik serveret en smurt rugbrød med ost og en med puddersukker. De drak nymalket mælk til. Det var første gang, at Jakob og Katrine drak det. De syntes det smagte mærkeligt, og de undrede sig over, at mælken var lunken.

"Hvad skal vi lave i dag?" spurgte fætter Peter. Han var den yngste af dem. Jens og Jakob var optaget af deres egen mad, så de svarede ikke, men Maren havde et forslag: "I kan hjælpe mig med at bage. Det plejer godt nok at være far, der ordner ovnen. Men han er taget til Silkeborg her til morgen. Jeg vil gerne, hvis I drenge vil hente kvas og gøre ovnen klar. Imens slår jeg brødet op sammen med Katrine. Så kan Jakob også se, hvordan vi bager brød herude på landet. Bagefter skal I få jer en dejlig varm kage med chokolade til. Var det ikke noget?" "Jo," sagde Jakob med forventningsfulde øjne. Jens så mindre glad ud. Men han havde jo også set det så mange gange før.

Jakob, Jens og Peter sled og slæbte med at hente kvas og brænde til bageovnen. Maren tændte op i ovnen. Det varede mange timer, inden den store ovn var varmet op.

Drengene passede ilden, og det var et meget tungt arbejde at løfte det tunge låg af ovnen. Maren måtte hjælpe en gang imellem.

"Nu er den klar," sagde Maren efter endnu et kig i ovnen. Gløderne blev skubbet til side, og de nyslåede brød blev sat ind. Derefter lukkede Maren omhyggeligt ovnen.

"Hvorfor tegnede du et kryds i bunden af hvert brød?" spurgte Katrine. "Det er ikke noget kryds, men et kors, så hvert brød kan blive velsignet af Vorherre. Vi må aldrig glemme, at alt, hvad vi har og får, skyldes Gud, Vorherre. Og nu vil Katrine og jeg rydde lidt op, mens I flytter dyrene på marken."

De tre fætre gik over marken hen til de tredje køer. "Er det ikke spændende at flytte dyrene?", spurgte den nysgerrige Jakob, mens han fik lov til at flytte den sidste ko. Jens trak på skuldrene. Han syntes at når man gjorde det tre gange hver dag næsten hele året rundt, så var det ikke så spændende hver gang!

Den eftermiddag fik børnene både boller og kringler og al den chokolade, de kunne drikke.

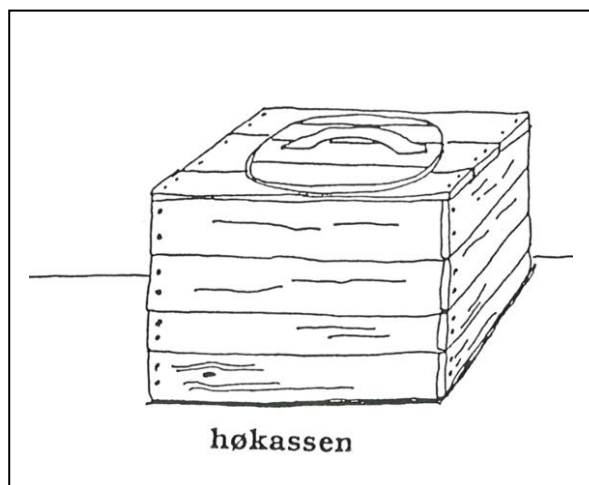
Den tredje dag på Høgdal

Næste morgen var det næsten umuligt at få liv i Jakob. Han sov og sov. Men op skulle han, for i dag skulle han med farbror Jens over i stalden for at se, hvordan dyrene blev passet og plejet.

Jens og Peter var for længst stået op og var gået i skole. De gik i skole hver anden dag oppe i Bakbjerg Skole. Så dem kunne Jakob ikke lege med den formiddag.

Maren satte rugbrød og mælk foran Jakob. Han spiste den uden at sige ét ord til tanten. "Hvor bliver du af?" spurgte Katrine, der kom løbende ind i køkkenet. "Kom," onkel er allerede i fuld gang." Jakob drak sin mælk og gik med over i stalden.

Imens hjalp Katrine tante Maren med middagsmaden. De skulle have boghvedegrød og stegt flæsk med kartofler. Grøden kogte tanten allerede klokken 10. Derefter satte hun den i hækassen. Det var spændende, om den nu blev klar til tiden. Hjemme hos Katrine havde de ikke sådan en kasse. Mens Katrine hjalp i køkkenet, gik Jakob over og hjalp med arbejdet i stalden.

Den fjerde dag på Høgdal

Denne morgen var det et skrækkeligt vejr. De tre fætre begyndte hurtigt at kede sig. Maren blev lidt sur på drengene, fordi de gik og småskændtes.

"Gå I over i huggehuset og snit tre tøjrepæle og nogle pølsepinde. Så skal jeg sende far over til jer. Så kan han vise Jakob, hvordan man gør en træsko." Jens og Peter gik over i huggehuset. Jakob havde aldrig set de mærkelige redskaber.

Der var to tælgeheste, navrbor, båndknive og meget andet. Jens fik dog hurtigt forklaret Jakob, hvordan man kunne sidde og arbejde på en tælgehest. Inden længe sad de tre fætre og arbejdede ivrigt. Jens og Jakob sad på en tælgehest og lavede tøjrepæl. Mens Peter sad på høvlbænken og snittede pølsepinde. Peter havde dog forlangt, at han og Jens skulle skiftes til at låne tælgehesten.

Pludselig dukkede farbror Jens op i huggehuset. "Ja, Jakob, nu vil jeg gøre et par træsko. Jeg ved godt, at I drenge i Aarhus helst vil gå i rigtige sko. Men det gør vi ikke her på landet. Her går vi allesammen i træsko". Så gik farbror Jens i gang.

Den femte dag på Høgdal

Den næste dag klarede vejret heldigvis op, og hen ad formiddagen blev det endog solskin. Maren besluttede derfor at vaske den dag. Jakob og Katrine kunne lige så godt hjælpe til, da fætrene også var i skole den dag.

Jakob skulle først hente brænde i skoven. Det var til optænding under gruekedlen. I det hele taget undrede de to Aarhusbørn sig over, at der skulle bruge så meget brænde hver dag.

Jakob var blevet kendt med skoven, så optændingsbrænde var hurtigt fundet. Derefter kløvede han brændet henne fra brændestakken. Jakob følte sig stærk og glad ved at bruge den store økse. Det måtte han bestemt ikke hjemme i Aarhus. Men farbror Jens havde gjort klart for ham, at øksen var meget farlig, hvis man ikke passede på. Man skulle stå med spredte ben og passe på knæ og skinneben.

Den sjette dag på Høgdal

Farbror Jens satte sig sammen med fætrene ved morgenmaden den næste dag. Han så ud som om, han havde noget at fortælle.

"Ved I hvad drenge, jeg tror, vejret er blevet så godt, at vi kan begynde med at høste rugen vest for huset. Jeg ved godt, at vi har aftalt med Erik og Ejner, at vi først starter engang midt i næste uge. Men jeg tror, det kan være helt sjovt for Katrine og Jakob at se, hvordan vi høster her på Høgdal. Mor vil godt hjælpe med kratten (markriven). Så kan vi to svinge leen Jens. Imens kan mor, Katrine, Peter og Jakob binde op. Jakob, du skal nok få lov til at prøve leen også." Børnene lyste op. Det kunne blive sjovt.

Farbror Jens og Jakob gik over i huggehuset for at hente leen. Peter løb hen til slibestenen. Leen skulle slibes godt, før man begyndte.

Tante Maren havde smurt en god madpakke og havde lagt fire flasker saftevand og en øl i madkurven. Så drog de ud til marken. Farbror Jens og Jakob gik forrest med leen. Bagefter dem kom Jens og Peter med kratterne. Bagerst gik tante Maren og Katrine med madkurven. Jakob og Katrine havde aldrig før prøvet at være med til at høste. Men nu fik de lejlighed til det.

Den syvende og sidste dag på Høgdal

Den næste dag var den sidste dag af Høgdalferien for Jakob og Katrine. De var alle lidt vemodige til middagsmaden, og der blev ikke sagt meget ved bordet.

Katrine følte, at stilheden var lidt mærkelig. For at bryde den spurgte hun tanten: "Tante Maren, hvad er du mest glad for her i huset?" "Min mand og mine drenge," smilede tanten. "Ja, ja men af tingene," blev Katrine ved.

"Ja, det er nok mit køkkenkomfur. Det fik jeg, da vi fik nyt stuehus i 1889. Det var året efter, at vi blev gift. Det gamle stuehus var helt forfaldent. Derfor måtte vi have nyt stuehus. Og jeg ville så gerne have et godt komfur. Det fik jeg så. Det betyder meget for en husmor med et godt komfur."

Jakob sad og tænkte. Han havde flere gange beundret tantens arbejde ved komfuret med alle dets ringe. Det gik som en leg for hende. Maden brændte aldrig på.

Men nu skal vi til at sige farvel til Jakob og Katrine.

"Nå, så skal I afsted. Jeg har spændt hestene for," sagde farbror Jens og tog Jakob og Katrines bagage. Børnene sagde pænt farvel til hinanden og tante Maren fik et kys på kinden. "Jeg håber, at I kommer på besøg en anden gang. Og hils jeres far og mor," sagde Maren.

Jens, Peter og Maren stod ved stuehuset og vinkede, mens hestene kørte op mod skoven på vej til jernbanestationen i Ry. Så tog Jakob og Katrine tilbage til Aarhus og så vidt jeg ved, levede de lykkeligt til deres dages ende.

Nu er det snart jeres tur til at komme på besøg på Høgdal, så skal I måske også prøve nogle af de samme ting, som Jakob og Katrine prøvede. Vi glæder os i hvert fald til at møde jer.